

Tatiana
Jaglová

Šialený nápad

MARENČIN PT

Život žije nás.

(Gabriel García Márquez: Sto rokov samoty)

Tatiana Jaglová

**šialený
nápad**

MARENČIN PT

© Tatiana Jaglová, 2015
© Marencin PT, spol. s r. o., Bratislava, 2015
Jelenia 6, 811 05 Bratislava
marencin@marencin.sk www.marencin.sk
Cover © Marencin Media, 2015
Design © Marta Blehová, 2015
Jazyková úprava Sylvia Sachs
496. publikácia, 1. vydanie

ISBN 978-80-8114-505-6

Kapitola 1

Električka zastane a zatieni zapadajúce slnko. Úľava, aspoň na chvíľu. Vozne prehrčia, slnko opäť naplno zaútočí. Smiech tínedžerov mieri Nele rovno na sluchy, pichá, ochromuje, mladá žena stráca rovnováhu, tisne sa k drapľavej stene a dlaňou hľadá oporu. Rozkýva ju zboka nabok, akoby sa jej v tele premiestňovalo ťažisko. Habkavo nahmatá chladné sklo vykladu.

Dýchať! Dýchať!

Opatrne otvára oči, vyčkáva, či sa nevoľnosť vráti. Odtiahne ruku od skla a pozoruje vlhký odtlačok. Díva sa, ako mizne, a odrazu ju upúta pestrý plagát. Spoza skla hľadia na ňu uhrančivé oči tmavovlasého muža. Na ukazováku opálenej ruky mu sedí svetložltý kanárik.

Nela nahlas vydýchne.

„Krásny,“ lichotí obrázku, hoci hrdlo má ešte zovreté. Rozkašle sa, no zrak sa jej už zaostruje.

Vykročí, sklené dvojkřídlové dvere obchodu sa pred ňou úslužne otvoria.

V predajni, ponorenej do pološera, sa na ňu lepí mdlé teplo, priestor jej pred očami začína miznúť. Prsty nevedia trafiť zips, no Nela cíti, že ak sa nerozopne, omdlie. Zhodí bundu a odrazu sa vládze nadýchnuť. Vníma trepot krídel a opatrne zaostruje boľavý zrak. Papagáje a kanáriky si prestali čistiť pierka a zaliečavo sa jej prizerajú. Nela je vítaných spestrením ich nudných dní. Z tieňa sa vynára predavačka s úsmevom ako smajlík. Nela

nemá chuť na zdvorilostnú konverzáciu. Sveter ju začína pichať, je v ňom trochu angory, môže ho nosiť iba kým je chladno, inak jej naskáču vyrážky. Pach zvieratiek a prach z vtáčích krídel jej opäť zovrie pľúca.

Utiect!

Pred dotieravou predavačkou, vlhkým teplom a neznesiteľnou pestrosťou obchodu so zeleným názvom *Vaši miláčikovia*. Začuje úpenlivé pišťanie v klietke. Žltučký kanárik. Nela sa usmeje. Stenu za klietkou okupuje nadrozmerný lesklý plagát. More sa samolúbo vzdúva, vlnkám naskakujú strapaté hrebienky. V pravom rohu upúta Nelinu pozornosť parádny hotel. Má vôbec steny? Čo je za kaskádami popínavých rastlín a hustých kvetov? Drevený, a či tehlový múr? Na bielom piesku nechýba mušľa so zúbkovaným okrajom.

Kanárik zatrilkovoal.

Nela sa nadýchne. Úzkosť, ktorá jej podlamovala nohy, je preč. Zvedavosť prerástla do túžby. Zavrie oči, počúva kanárika, v ušiach jej šumí more, prstami bosých nôh mrví vo vlhkom piesku, s pôžitkom vdychuje vôňu morskej soli.

Vystrie plecيا a usmeje sa na vtáča.

Práve našla riešenie.

Kapitola 2

Vošla do spálne a starostlivo zatiahla závesy. Poláskala príjemnú tkaninu a rovnomerne ju nariasila. Pár krokov a bude pri posteli, celej

bielej, hojne pokrytej vankúšmi. V rohoch sa im lesknú monogramy. N ako Nela. Iba jedno písmeno. F ako Faberová chýba. Stará mama jej prezieravo povyšivala iba písmeno krstného mena. Priezvisko žien sa predsa mení. Niekedy aj niekoľkokrát.

Unavene klesla do bieleho saténu, no vzápätí vyskočila – najprv tabletku. Natiahla ruku ku komode. Zásuvka sa opäť zasekla. Nela ňou drmala a chvíľu váhala, či neskúsi zaspáť bez tabletky. No zásuvka odrazu povolila, Nela nahmatala fľaštičku a vytriasla ružovú tabletku. Skúseným pohybom ju vhodila do úst a zapila pripravenou vodou.

Úlava jej uvoľnila svaly, klesla na plachtu, akoby jej telo bolo mechom naplneným tekutinou. Mávala pocit, že v posteli neleží, ale sa v nej rozlieva. Od únavy sa nevládala prikryť. A pritom nerobila cez deň nič namáhavé, šla iba na poštu zaplatiť účet za mobil. Internetbankingu neverila, hoci od počítača bola priam závislá.

Myšlienky jej blúdili, snažila sa nájsť udalosť, čo by jej na chvíľu zamestnala myseľ, kým vkĺzne do vytúženého spánku. Zahabkala po belasej hodvábnej šatke, ktorú si pritískala na čelo, lebo istý lekár povedal, že hodváb má liečivé účinky. Ležala na chrbte, na tvár spustila šatku. Takto mŕtvolám prikrywajú telo, keď skončia obhliadku, pomyslela si ľahostajne. Aj dnes jej tieseň škrtila hrdlo a postupne naplňala bunky, aby v nich neostalo miesto na nádej.

A znovu tá spomienka.

„Si prekliata!“

Je prekliata, vie to dávno.

„Si prekliata,“ precedila cez riedke zuby šedivá cigánka a zagánila na Nelu, šesťročné dievčatko, ktoré sa chcelo odviezť na kolotoči. Najprv ju upútali pestré šaty, tmavé vlasy plné života, ktoré sa ako hady zvíjali cigánke okolo hlavy. Na zápästí jej štrngalo žužu. Náramok, po akom Nela túžila odkedy sa pamätá.

Odkopla prikrývku, posadila sa a vzlykla. Rukami si objala kolená a kývala sa zboka nabok. Darmo odháňala spomienku. Votrela sa jej pred oči.

Kolotoče prichádzali do mesta raz za rok, pred Veľkou nocou, a mrnčiacej Nele rodičia dovolili povozit' sa na lietajúcich hojdačkách. Otec neznášal hluk, sadol si obďaleč na lavičku, pofajčieval a čítal noviny. Chvíľami na dcéru pozabudol.

Cigánov ešte nevnímala ako iné etnikum, ale cítila, že sú iní a ľudia ich nie vždy akceptujú. Zuby starej ženy sa Nele hnusili, až ju naplo na zvracanie. Slovám nerozumela.

Keď sa vrátila domov, prvá otázka patrila mame: „Som prekliata?“ Mamou priam hrklo. Stála pri sporáku a miešala Nelino obľúbené zemiakové pyré. Práve doň liala mlieko a rovnomerne krúžila varechou v bielej mase. Mamin chrbát razom strpol. Nezdalo sa, že má v úmysle otočiť sa. „Mama,“ pripomenula sa Nela hlasnejšie. Mama si pretrela čelo, z prstov jej prstami stekali kvapky mlieka. Inokedy by netrpezlivo siahla po utierke, teraz si to ani nevšimla. „Prekliata...“ zopakovala zamyslene a znepokojene hodila okom po Nele.

„Už to nevyslov! Taký nezmysel.“ Ale Nela sa nemienila vzdať. „Povedala to. A škaredo sa na mňa dívala. Bála som sa.“ Zatúžila, aby ju mama pritúlila a rozptýlila strach. No mama tam stála so stuhnutým chrbtom a sálalo z nej čosi nepriateľské. Až oveľa neskôr, keď už Nela spromovala, našla si zamestnanie, po ktorom túžila a mama uverila, že staré prekliatie stratilo moc, odvážila sa povedať viac. „Ťahá sa to... Roky, oddávna, ešte od mladosti mojej starej mamy. Bola pôrodná baba, pomáhala rodiť dvom ženám naraz... A živé dieťa mladej slobodnej matky podala bohatej, vplyvnej, ktorej chlapček pri narodení zomrel. Mladá žena sa zo žiaľu nespamätala, chorela, až napokon zomrela. Pamätala si plač svojho dieťaťa, prečo by zrazu zomrelo? Videla, ako trepalo rúčkami a nôžkami... Prečo by bolo o pár minút mŕtve? Poslednými slovami prekliala pôrodnú babu a všetky ženy v jej rode.

„Kto by takým sprostostiam veril?“ spýtala sa mama, keď o tom Nele porozprávala, lenže jej hlas tajil neistotu.

„Neveríš, že zlé slová majú moc?“ vyzvedala Nela s nádejou, že sa mama rozhovorí. „Slovo má moc, či je dobré, alebo zlé. Tie dobré hoja rany, pomáhajú riešiť problémy, zlé nás môžu varovať, ale... Moje pacientky mi také veci často rozprávali, niesli si v pamäti proroctvá od detstva až do smrti a keď ma v ťažkých chvíľach držali za ruku, neraz sa na to pýtali... Zakaždým som také myšlienky odháňala, lebo to prekliatie mladej matky ma znepokojuje, či mu verím, alebo nie...“

Mama si podoprela hlavu a pozrela Nele do očí. „Ty tomu never, ale... predsa len... maj na pamäti, že možno musíš čosi odčiniť. Ktovie – hádam ten hriech v našej rodine, rozhodnutie tvojej prastarej mamy.“

Tú scénu máva Nela často pred očami. Mamina jemná drobná tvár, akoby zatiahnutá závojom znepokojenia. Jej zápästie, na ktorom cinkalo žužu.

Nela leží natiahnutá na plachte, nezakrytá, ľahostajne pozoruje naružovo nalakované nechty na nohách. Palcami vykreslí drobný krúžok, aby sa presvedčila, že sú to jej nohy a ešte ju poslúchajú. Od detstva mávala zvláštny pocit, akoby občas zo svojho tela odchádzala, kamsi hore, až do oblakov. Rada by sa na seba pozrela zhora ako na figúrku, aby zistila, či je pekná. A či je ešte stále tou Nelou, ktorú tak dobre pozná. Pozrela nahor, akoby kdesi pod plafónom lietala správna odpoveď.

Dobre spravila, že kanárिका nekúpila, hoci na chvíľu po ňom zatúžila. Nechce sa už na nikoho a na nič viazať. Koniec s čakaním na prelud kariéry a príjemnej budúcnosti. Ešte pred týždňom mal jej sen podobu vzdušných volánov svadobných šiat. Hlúposť. Singlov je čoraz viac. Svet je čoraz horší. Ona čoraz staršia a smutnejšia. Pomohlo by jej manželstvo k šťastiu? Ešte pred týždňom... Nuž vtedy si myslela, že áno. Zato teraz je konečne o kus bližšie k rozhodnutiu a to, čo chce urobiť, získava ostré kontúry.

Na kare po maminom pohrebe zbadala mladú

sestričku z nemocnice, o ktorej sa hovorilo, že je epileptička. Práve preto vraj máva videnia. Nela jej priniesla pohár vína, ale sestrička odmietla. Hľadela na ňu lesklými vážnymi očami, akoby Nelu hypnotizovala. Odrazu sa prudko nadýchla, chytila si hrdlo, nervóznymi prstami jej nekontrolovane trhalo. „Nechaj sa viesť osudom, nechaj, neodporuj...“ šepkala chrapľavo, tvár mala natočenú k Nele, oči zavreté. Na čelo jej vystúpil pot. Nela ju nežne usadila do najbližšieho kresla, podala pohár vody a z jej kabelky vytiahla tubu s tabletkami. Počkala, kým si jednu vzala a pridržala jej pohár pri ústach.

Spomienka do nej vliala energiu. Vstala, prekvapila ju vlastná svižnosť. Izba jej zrazu pripadala vlúdna, teplo ju priam hladkalo po holých ramenách. Prešla do kuchyne k chladničke a vybrala fľašu šampanského.

S plným pohárom v jednej ruke vzala druhou z poličky knihu reportáží o svetových veľkomesťoch.

Treba vraj otvoriť a neváhať. Len tak, intuitívne nájsť nejakú stranu. Prečítať si, čo tam stojí. Vtedy je to proroctvo. Adriana, jej spolužiačka, dnes Parížanka, verila tajným znameniam, proroctvám odčítaným z kávy, zhľuku kamienkov či kruhov na vode. Nela sa tomu smiala, ale dnes sa jej zachcelo pokúšať osud. Vopchala prst medzi strany, rázne pohla rukou, až sa kniha otvorila. Pohľad jej padol na vetu: *Sedeli sme v reštaurácii neďaleko milánskeho Dómu a Silvia nahlas čítala atraktívne nápisy na butikoch a malých kaviarničkách na dru-*

hej strane ulice. Upozornila ma na meno Versace. Vedľa bol Gucci.

Miláno, ulice s luxusnými butikmi. Benátky, krdle prašivých holubov na námestí Svätého Marka. Kvôli nim tam Nele nechutla káva. Zakaždým si predstavila, ako polepené špinavé pierko plné roztočov pristane akurát v jej šálke s pressom, ktoré nebolo práve lacné.

Tuhšie zatvorila oči, aby si rýchlejšie predstavila šum mora, pokojné, hravé vlnky maškrtne oblizujúce biely piesok. Vylihovať na pláži? Radšej nie. Má rýchle nohy a tie ju rady nosia z miesta na miesto, až kým unavená neklesne kdesi na lavičku.

A čo tak zastať pod sochou slobody, čo víta návštevníkov Ameriky, či sochou Krista, držiaceho stráž nad Rio de Janeirom v Brazílii? Alebo...? Radšej nejaké ostrovy, plné paliem, kvetov, usmievaných domorodcov a nádherných chrámov, kde možno rozjímať. Napríklad Bali.

Áno, Bali.

Mystický ostrov, kde sa usadili bohovia, aby si užili pozemský život... Sadla si, po jogínsky skrížila nohy pod seba. Po tvári, bledej a strhanej, jej preletel úsmev. To je ono! Riešenie má na dosah. Uvidí, čo len bude chcieť. Pôjde, kam sa jej zachce. Aj keď... Ale až do poslednej chvíle na to nemusí myslieť. A ani nebude. Nie, dnes už počítač neotvorí, ale zajtra, v nedeľu, si pokojne zistí ceny a cestovné kancelárie, ktoré by jej zabezpečili atraktívnu cestu. Peniaze jej určite vystačia na pol roka, možno aj na rok.

Ale predtým...

Telom jej prebehla ľahká triaška. Prameň vlasov, takmer čiernych, sa jej zošmykol do očí. To nič, už sa nemusí dívať. Teraz treba tuho premýšľať. Neurobiť chybu. Nedopustiť, aby sa jej do skvelého plánu priplietli city. A nenechať sa vykoľajiť, podviešť. Lebo tu na Slovensku sa vás predovšetkým snažia podviešť. Oklamať. Využiť. A potom sa vysmiať – nuž, mali ste si dávať lepší pozor, veď nie ste najmladšia...

Ten muž z realitnej kancelárie, čo ho dávno pozná, je síce sympatický, ale Nela nepredpokladá, že bude aj čestný. Preto za ním pôjde so Soňou, právničkou. Pre istotu. Chce predsa svoj byt v centre Bratislavy predať čo najdrahšie. A potom aj všetky starožitnosti. Originály obrazov. Jeden daruje Soni ako honorár. Ten s poľovníkom, čo stojí nad mŕtvou líškou. Je od nejakého ruského maliara, vraj cenný. Sedem kíľ strieborného príboru. A... a čo ešte? Teraz nie... Už sa jej nechce rozmýšľať. Je pekný, teplý začiatok októbra. Bude to jej posledná jeseň doma, uvedomila si a na ramenách jej naskočili zimomriavky.

Už niekoľko dní sa plán črtal presnejšie. Najprv sa jej hlavou mihali iba obrazy ako film a ona k nim pripájala slová. More. Pokojné, tyrkysovo-modré, masívne, oloveno-sivé, výhražné, lákavo oblé či ostré a strapaté vlny. Odliv, v ktorom ona pláva do diaľky, ďaleko, aby sa už nevládala vrátiť. Odliv, akoby ju pochopil, unáša jej telo čoraz ďalej, až je breh v nedohľadne. A ona prestáva pohybovať strpnutými ramenami, iba z posledných

síl šliape vodu a napokon sa odovzdane položí na chrbát. Voda ju nadnáša, ale aj sťahuje...

Spánok sa dotkol Nelinej hlavy mäkkými prsami. Tabletky začala účinkovať. S pôžitkom sa vystrela na bielej saténovej plachte. Upadla do nevedomia, akoby ju pohltila voda, stiahla do tmavej hĺbočiny, kde nič nevidno, nič necítiť. No spánok ju milosrdne zovrel v náručí zabudnutia iba nakrátko. Prudkým trhnutím sa Nela zobudí, aby zistila, že sa nič neskončilo, naopak, všetko sa iba začína. Premkol ju strach a ľútosť. Stočila sa do kľbka, pritiahla kolená k brade, ramenami si objala plecia, lebo takto, v polohe vajíčka, sa cítila celistvejšia, schopnejšia premietat' si v hlave ďalšie obrazy zložitého plánu. Za zatiahnutými závesmi sa cítila ako v hrobe, čo ju upokojovalo, lebo ilúzia izolácie od vonkajšieho sveta bola priam dokonalá. No a aj tak – akýsi plazivý tieň jej výhrazne pristál na ramene, blížil sa ku krku, akoby ju mienil zaškrtiť. Tieň, či tiene ju prenasledujú stále a všade. Najmä jeden, ktorý sa jej po nociach vkráda do mysle: Ultrazvukový obrázok malej rúčky, ktorá sa blíži k veľkej hlávke a k budúcim ústam, aby do nich vopchala palček.

Maličký plakal len zriedka, keď ho vzala, upieral na ňu veľké tmavomodré oči, až kým sa mu pohľad celkom vytratil. Našpúlené ústočká sa uvoľnili. Lekárka, čo striehla pri posteli, jej ochabnuté dieťa opatrne vzala.

Nela sa rázne posadila, krútila hlavou zboka nabok, až jej husté tmavé vlasy lietali dookola a bičovali tvár. Nie! Nie! Už nie! Prosím, už ko-

nečne nie! Skrútilo ju bolesťou, ktorá nemala fyzický pôvod, a predsa sa tak prejavovala. Habkavo sa posadila, bosou nohou pátrala pod peľasťou po papučiach. Vstala, zatackala sa. Napokon sa jej podarilo bez pádu dôjsť k nočnému stolíku, aby si vzala ďalšiu tabletku. Chvíľu lomcovala balkónovými dverami, za nimi je krištáľový pohár, z ktorého už dávno vyprchali bublinky, ale šampanské aspoň zostalo chladné. Nedočkavo, s tabletkou na jazyku, vypila prvý dúšok a nechala šampus stekať do hrdla, až kým pohár nezostal prázdny. Využila chvíľu príjemného pocitu, ľahkými nohami podišla k posteli a vystrela sa na ňu. Na viečka jej sadal spánok a ona sa zo zvyku otočila na ľavú stranu. Kým celkom zaspala, hmlisto si uvedomila, že vedľajšia strana postele je prázdna. Sen jej uvoľnil telo a ona dôverčivo natiahla ruku tam, kde päť rokov nachádzala vypuklinu mužových pliec, boku a stehien. Znovu sa napoly prebudila a v polosne si položila dlaň na ploché brucho, z ktorého vyšiel ten malý tvorček, aby ju opustil celkom na začiatku ich spoločnej cesty. A ona nevie, kde je, kam odišiel a prečo. Nebol s ňou spokojný? V poslednej chvíli zistil, že sa pomýlil a mal sa narodiť nejakej inej mame? Nela sa mu nepozdávala?

Niekedy v spánku plakala, ale tentoraz jej duch snov dožičil pokoj. Zaspala neprirodzeným hlbokým spánkom podobným narkóze, z ktorého ju ráno nevyruší budík, lebo ho už nenaťahuje. Netreba. Zajtra do práce nepôjde. Už nikdy sa tam nevráti, ani do nijakej inej, tu, v tejto kraji-

ne. Odchýlenými dverami sa z obývačky pretiahol čierny kocúrik a neisto zastal pred posteľou. Pohol fúzikmi, naklonil hlávku a to, čo zaňuchal, sa mu nepáčilo. Vyskočil na posteľ, aby privoňal svojej panej k ústam. Napadlo mu položiť jej labku na líce, ale v poslednej chvíli si to rozmyslel a s tichým povzdychom sa stočil do kľbka na prázdnej strane širokej postele. Nela si v brieždení pomalého prebúdzania uvedomila, že práve oňho sa bude musieť čo najskôr postarať. Kto si ho, chudáčika, vezme? Poprosí Soňu? Možno.

Kapitola 3

V tú chladnú vetristú noc sa jej potvrdilo podozrenie.

Večierok na oslavu 15. výročia vydavateľstva bol nudný, hoci hlučný a pestrý. Švédske stoly sa prehýbali pod misami plnými slaných aj sladkých dobrôt. Losos, maškrta, čo si vždy na banketoch vyberala, ju teraz nezaujímal. Zastala nad stolom, vdýchla a dúfala, že vôňa ryby ju presvedčí. Zdvihol sa jej žalúdok.

Sála hučala, zvuky priam vreli. Pestrá zmes prevažne mladých ľudí predstierala uvoľnenú veselosť, cerili biele, ale aj nikotínom zažltnuté zuby. Nele sa zdalo, že nimi hrozia jeden druhému v stuhnutom výhražnom úšklabku. Vedela, že ozajstné vzťahy priateľstva medzi nimi neexistujú, čo ako ho predstierajú. Striehnu jeden na druhého, aby vyťažili z jeho chyby. Vyšla na galé-

riu, ukryla sa za stĺp. Odtiaľto vidí všetkých. Veď prečo by mali pozorovať iba oni ju? Konkurencia vo vydavateľstve bola tvrdá a nikto si svojou pozíciou nebol istý. Odstaviť toho druhého bol zákon dňa. Vymyslieť kvalitnú intrigu znamenalo postúpiť hore. Skutočný talent ani poctivá práca nezaberali. Koho dnes zaujíma skutočná kvalita? Skôr pompézny obal s veľkou mašľou sľubov. No a, pravdaže, pomáhali najmä známosti, výmena výhod medzi tým, kto dával a tým, kto bral.

Nad galériou tlmene svietili oranžové lampy, parket zalievalo jasné svetlo. Nela zaostřila, hľadala Miškovu vysokú postavu. Ktovie, možno vyšiel von, nadýchať sa čerstvého vzduchu. Sadla si do lôže, odkiaľ bol nadol dobrý výhľad. Vlasy, spustené na plecيا, jej odrazu prekážali. A pritom si účes starostlivo vyrábala takmer hodinu. Oči ju páľili od silného mejkapu, na čelo jej vystúpil pot. Vytiahla pudrenku a zrkadielko. Nos sa leskol, čelo mala vlhké. Treba to rýchlo opraviť. Mejkap na očiach držal a Nela spokojne konštatovala, že má pohľad tajomnej mačky. Ak nájde Miška, zatancujú si. Nadýchla sa, elegantné čierne šaty jej odrazu boli pritesné.

Čoraz častejšie sa Nely zmocňoval neodbytný pocit, že ďalej nevládze. Strácala schopnosť orientovať sa v zložitých vzťahoch medzi kolegami a správne na ne reagovať. Hrôza z toho, že urobí osudnú chybu, ju prenasledovala zakaždým, keď sledovala ich nevyspytateľné pohľady.

Odrazu sa jej odnechcelo tancovať. Zíde dolu, poobzerá sa a uvidí. Zatúžila nájsť Miška.